

след гибелта му, то представя целият му жизнен път чрез наричането на орисниците с определена цел - изтъкване и мотивиране на необикновените му качества. Така стоят нещата и в преданието и вариантите му за кладенчето на Хаджи Димитър. Водата в него става лечебна след като Хаджи Димитър си е мил раните в нея. Кръвта на героя „сътворява“ лечебна вода. „Аргумент“ към подчертаната героизация на образа са и преданията за младежките години и момчешките подвизи, в които той е винаги водач. В няколко предания се пази споменът за действия на чета на Хаджи Димитър, раняването му от жеравенец и за ятака му.¹⁰⁰ В преданията често Хаджи Димитър е заедно с Панайот Хитов точно съответствие с историческия факт. И още нещо, което не може да бъде подминато. Досега са записани съвсем малко предания, в които се споменава за местности, където са заровени „пари“ на Хаджи Димитър. Те са или общи на Панайот Хитов, Георги Трънкин и Хаджи Димитър¹⁰¹ или са на Хаджи Димитър, но е специално зазидано имане, предназначено за закупуване на пушки.¹⁰² А сред подвизите на Хаджи Димитър и дружината му липсва обир на хазна в преданията. Може да се каже, че преданията за Хаджи Димитър и Панайот Хитов са „по- историческата“ част във фолклорната история за двамата войводи. И това е съвсем логично като се има предвид, че най-общо преданието може да се определи като народна история.¹⁰³ По подобен начин стоят нещата и в другите хайдушки предания, но в зависимост от отдалечеността във времето на вероятните събития и личности и непрекъснатото преосмисляне на информацията за тях, много от преданията представляват хроники, а други са добили в някаква степен легендарен характер.¹⁰⁴ И в двата случая е на лице ценностно отношение към факти от действителността, героите и тяхната съдба.¹⁰⁵

Интересни в това отношение са преданията за Вълчан войвода. Неговият образ се реализира в тях най-вече чрез много търсеното му имане, може би най- търсеното хайдушко имане в Сливенско, а и не само там. Мълвата за него е вплетена в много пре-